

Karta

öfver

HALLHORRSJÖ = och BOTTENGRUFVE —

utmål i Persbergs grufvefält,

Fernebo socken och Vermlands län

på grund af äldre kartor och egna mätningar afslutade den 27 Juli 1888 af

P. Berg

dertill behörig enl. Kongl. Com. Coll. res. den 27 Mars 1885

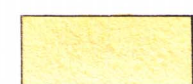
Beteckningar:

Svart malm

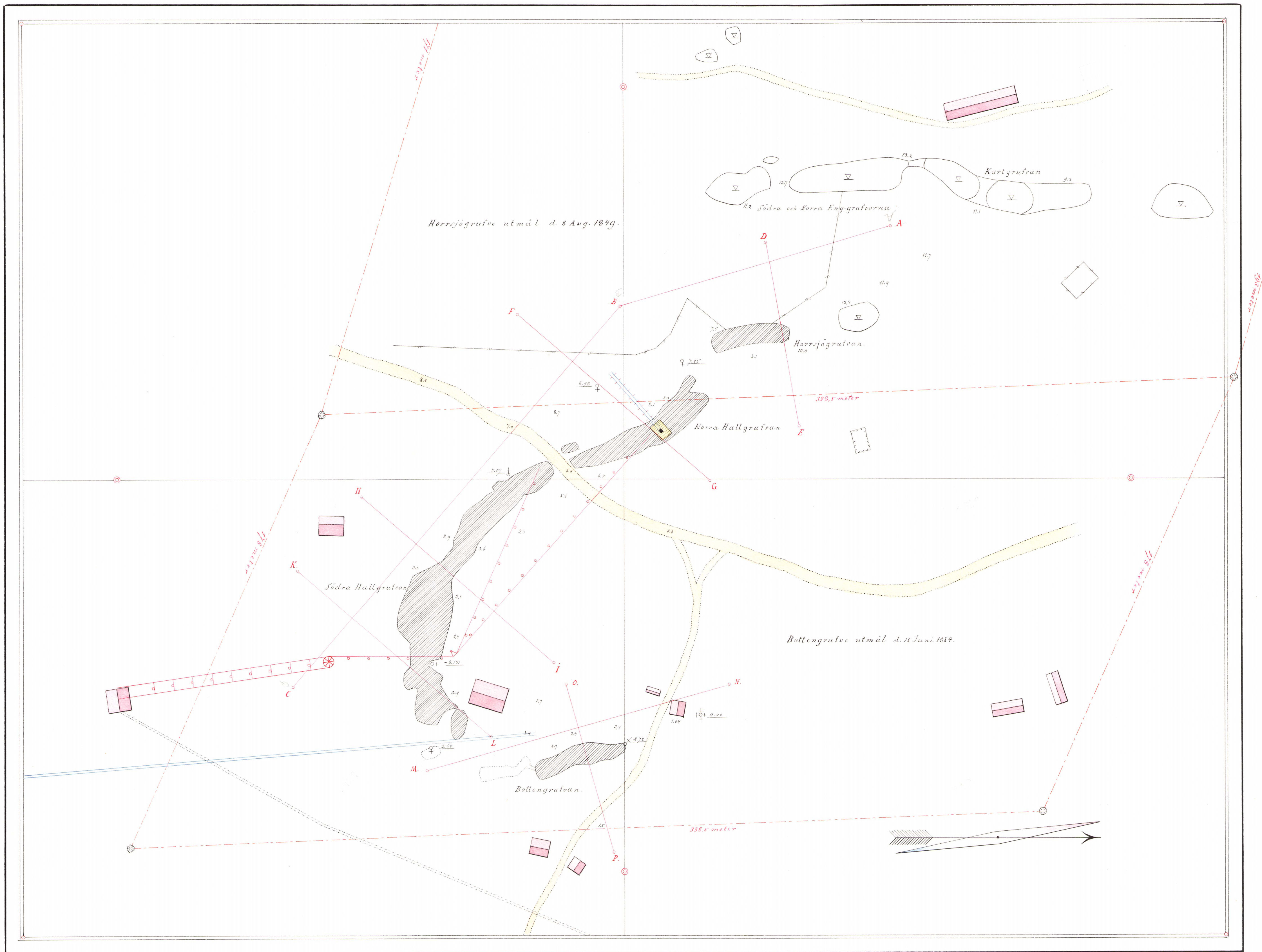

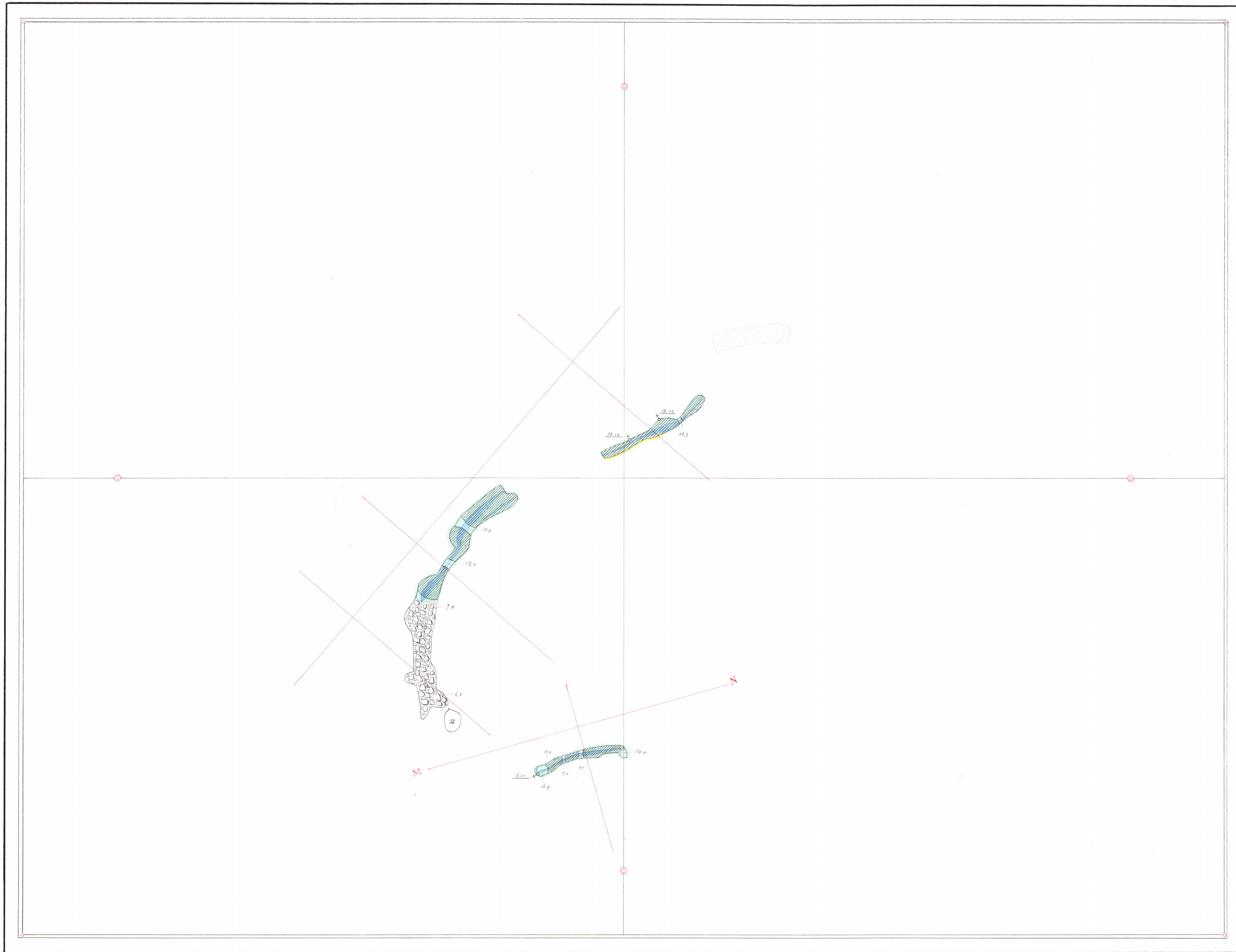
Skarn

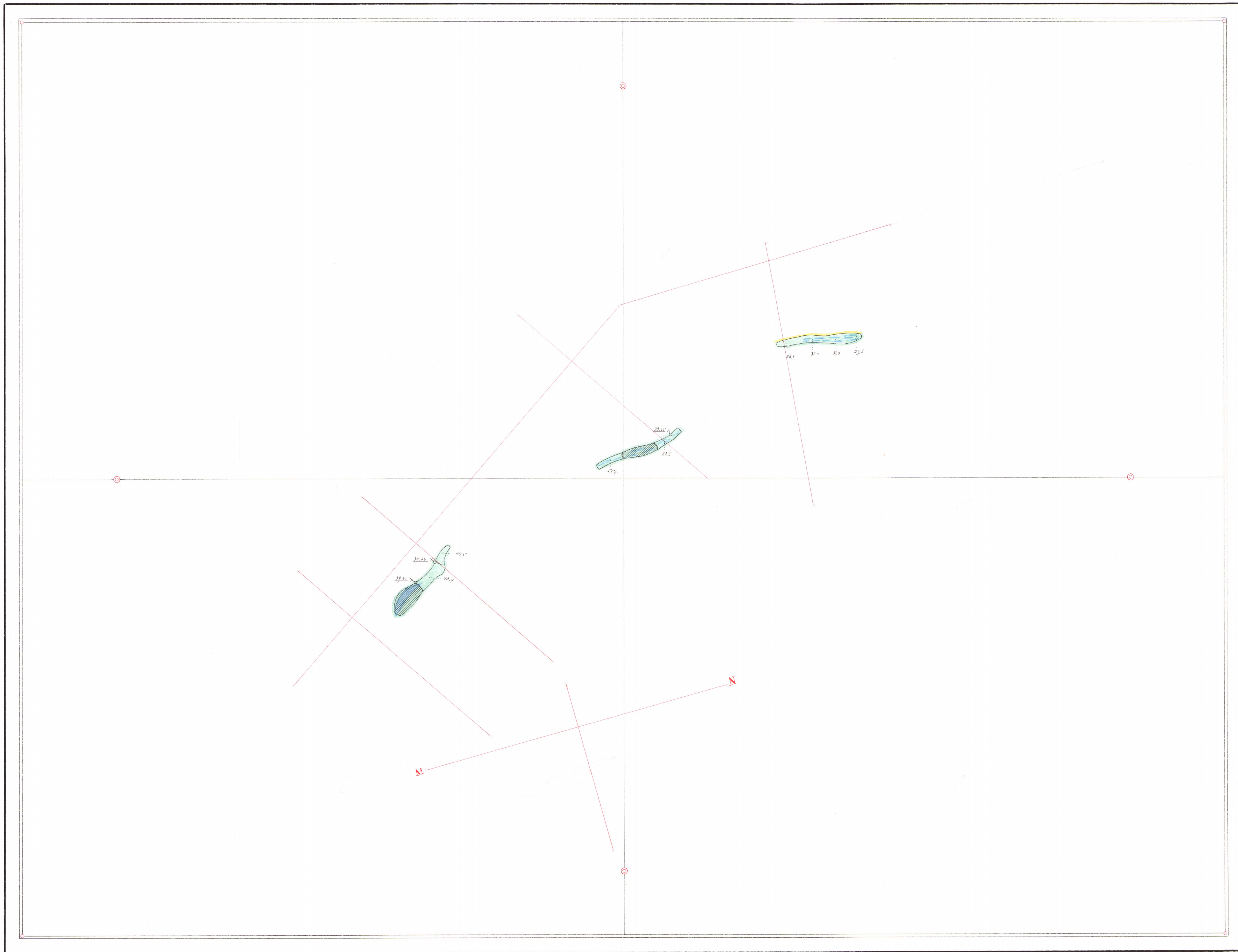

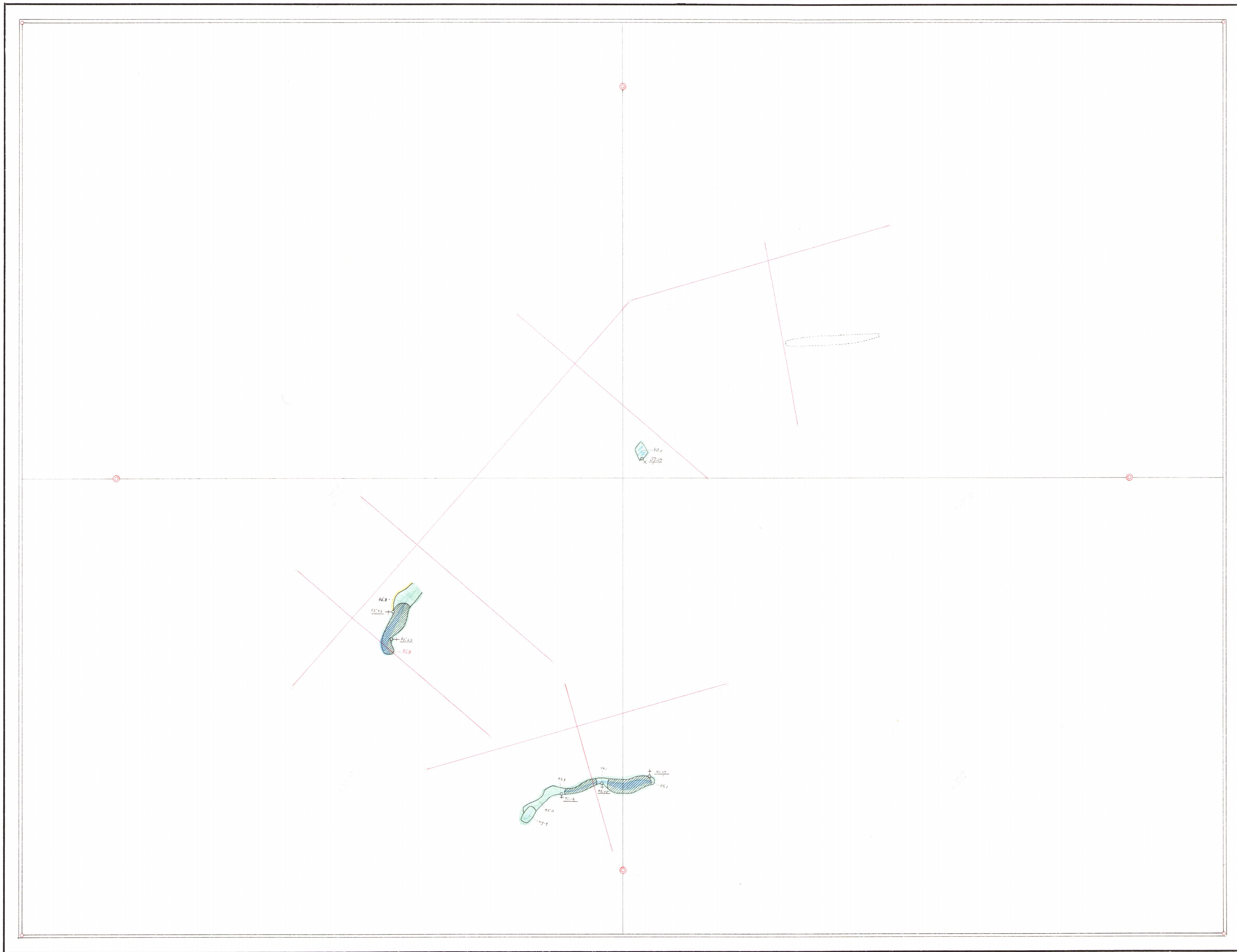
Hållefintgneis

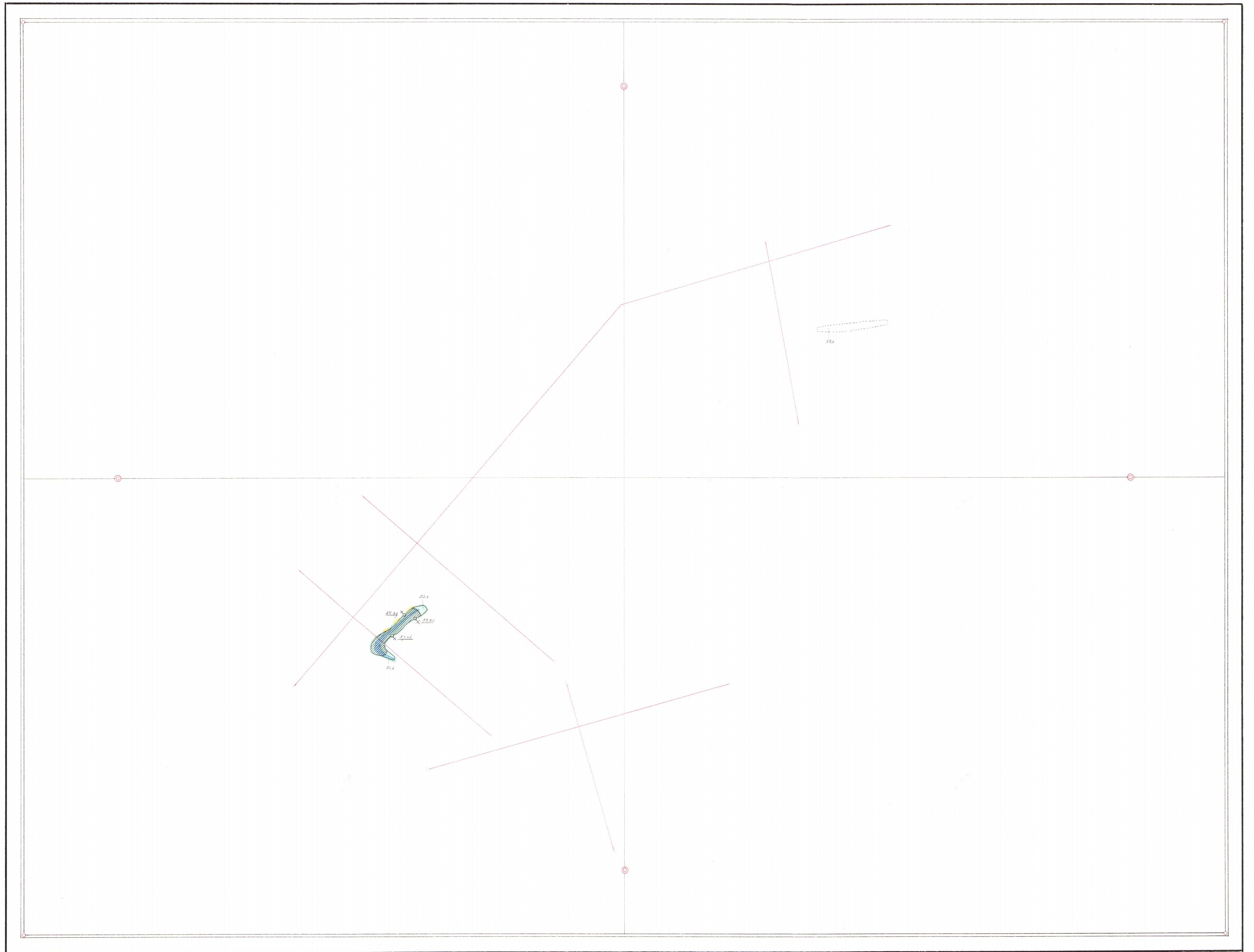
Skala 1:800

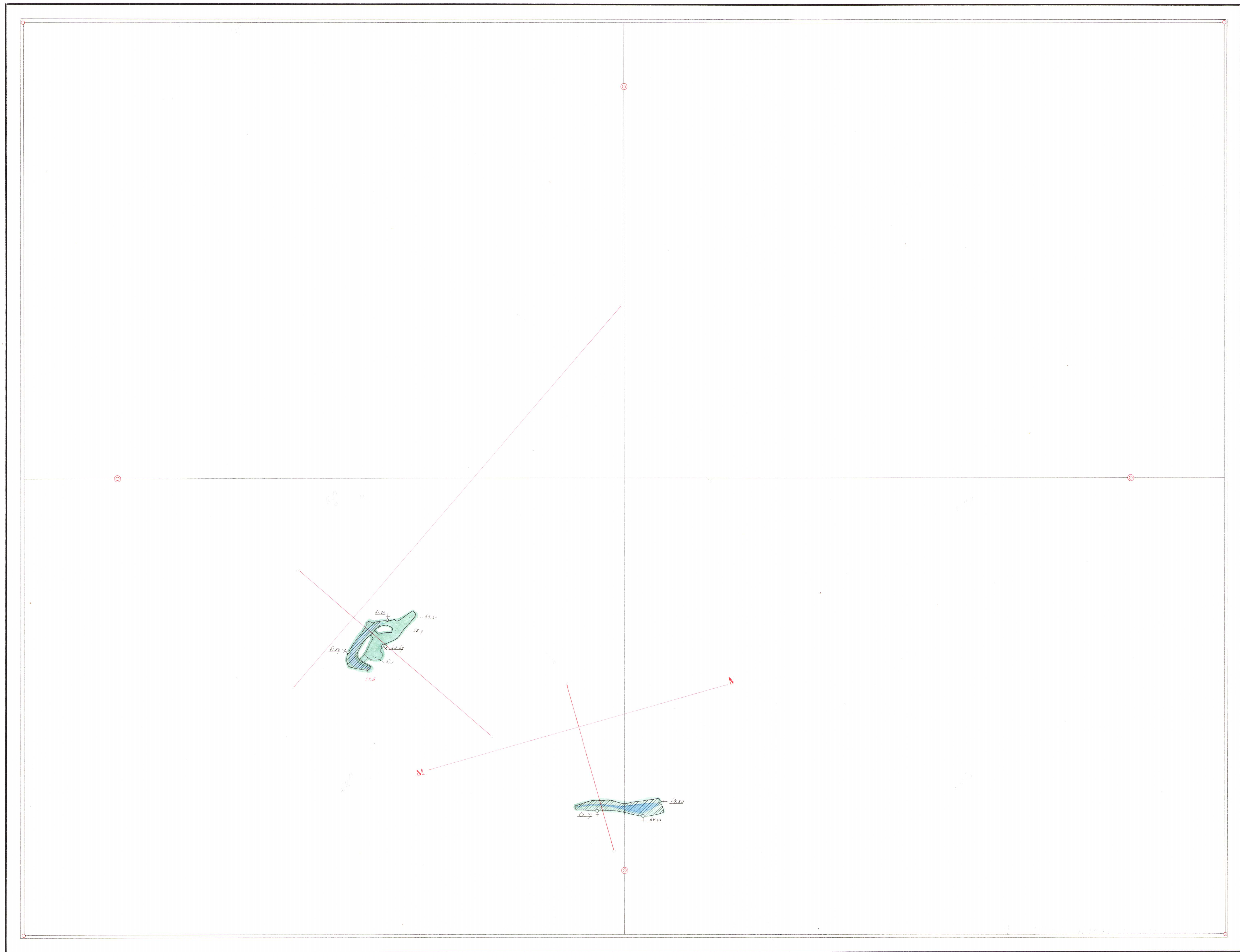

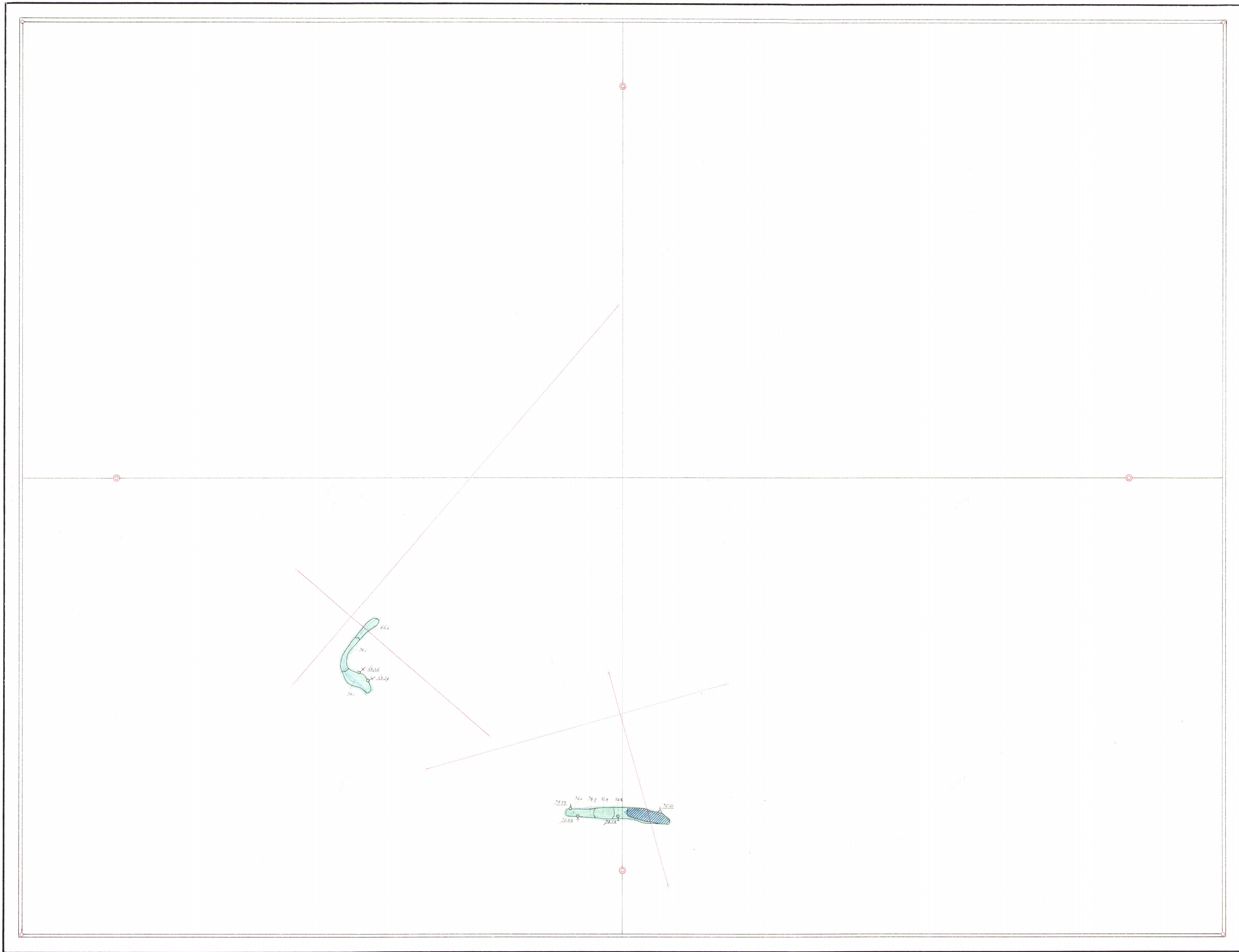

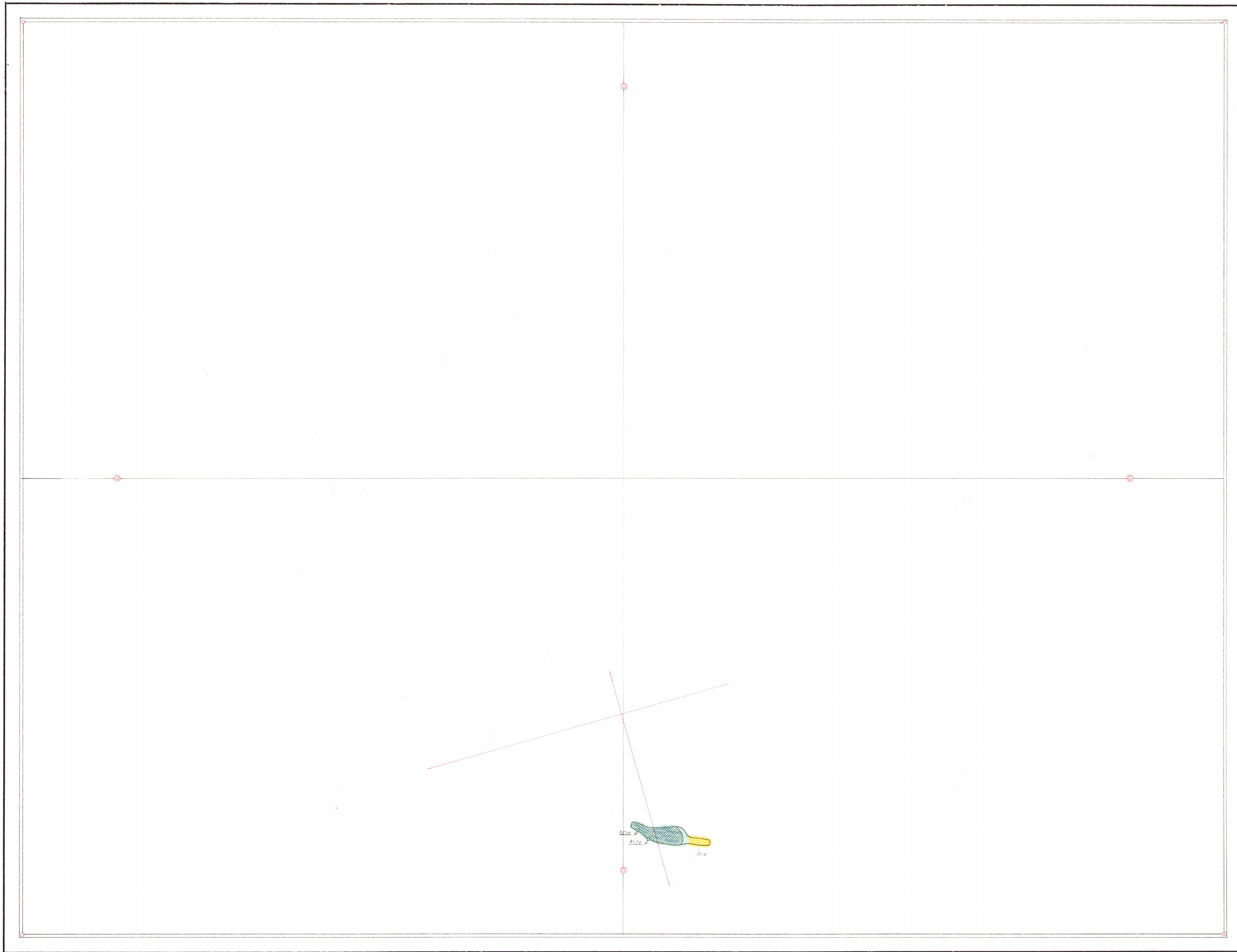

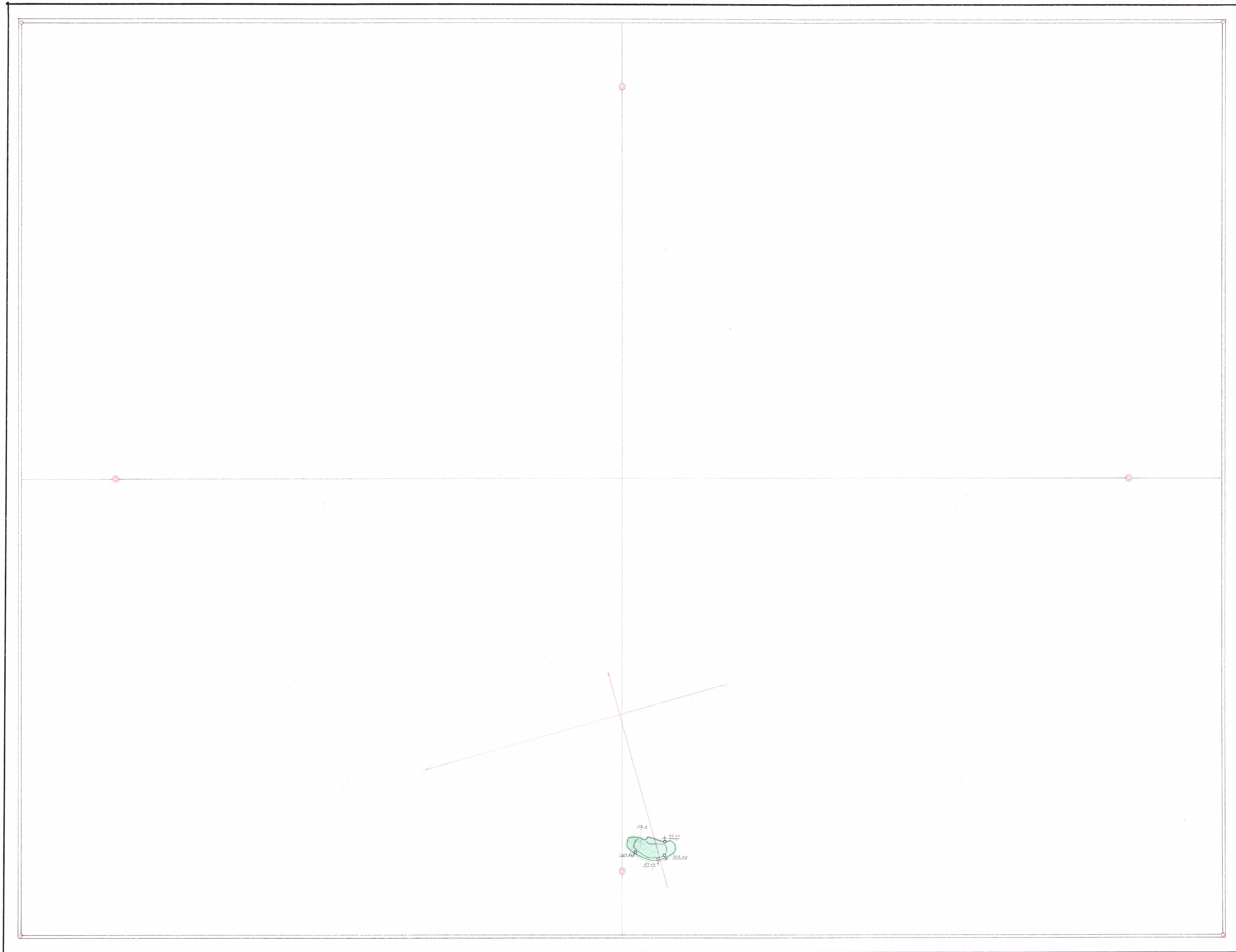

Profiler after

Profiler after

Beskrifning till kartan öfver
Horsjö- och Bottnegrufve utmål
i Ternabo socken och Hermlands län.

dessa utmål äro belägna på Yngskytte grund inom det s. k. Jordås-färdet, tillhörande Persbys grafaktiebolag. Den allmänna berggrunden utgöres af Kalkflintgneis och de malmena i följande lagerarter äro granat- pyroxeenskarn. Malm är en godartad smaltmalm.

Inom Horsjögrufveutmålet ligga Horsjögrufvan samt Eng- och Kartgrufvorna och inom Bottnegrufve-utmålet Bottnegrufvan samt norra och södra Hålsgrufvorna.

Horsjögrufvan. I relationerna för åren 1728-1731 ontas de sanna grufva under namn af norra och södra Hårsjögrufvorna, af hvilka den förra innehade ett djup af 6 meter och den sednare 12,5 meter. År 1827 upptogs den södra grufvan från ödesmål under namn af Horsjögrufvan och bröts med några afbrut till 1838 på en malm, hvars största bredd var 4 meter med inblandad "grön- och gråbinda", men som ofta nedgick till 0,45 meter. Grufvans djup var, då den år 1835 kartlades, 27 meter och då den 1857 upptogs från ödesmål 37 samt 1853 46 meter, antas samman från lagren

härnadt. Ehuru den arbetades ända till 1857 synes den under siste tiden endast föga hafva blifvit fördjupad. Malmen visade sig under siste tiden mager och så spridd, att de renare malmenändernas sänkan voro öfver 0,3 meter breda. Sedan 1857 har grufvan ej varit under arbete.

Grufvan är på kartan inlagd på grund af C. B. Lidinghoffs år 1835 upptecknade kartan.

Enggrufvorna. Förutom den egentliga grufvan med dess namn, afdelad i en södra och en norra sänkning, förekomme i relationerna Östra, Västra och Lilla Enggrufvorna. Den egentliga grufvan bröts åren 1780-82 samt 1793 och 94. I Lidinghoffs karta öfver Norrjöggrufvan förekommer följande beskrifning öfver Enggrufvorna:

"Södra Enggrufvan. Af Relation, som börjar med år 1821, inhämtas, att denna grufva så ej bröts i båda, utan allenast i båda gafflarna. Malmens strykning är från S. Ö. till N. V., dess mågtighet i södra gaffeln blot 2 aln men i den norra 16 famn. Strän nämde är här arbetet i denna grufva fortgått på olika ställen och djup. År 1822 upphörde malmen eldes i den södra sänkningen, och arbetet börjades i den öfversta delen af grufvan, som blef afvänt, så att djupet från lagven var 18½ famnar, båda 4½ famnar lång och 16 famnar bred. From det år 1827 arbetade färdigt följde malnlagret båda vägarne till 1 à 1½ fots mågtighet. Malmen aflog då till sin mågtighet synbart åt N. och var tvärt afskuren åt Söder, hvarföre arbetet upphörde."

"Norra Enggrufvan, som är belägen på samma malngång, som den förenämde grufvan och 45 fot i N. från Seseuma, upptogs från ödesmål år 1821, då dess djup var 5 famnar. Sedan den tiden har arbetet fortgått till 1823, då grufvan hade en djup af 9½ famnar; men som vid anstånd besigtning, malmtillgångens befanns så högt ringa, att den ej lönade att bytas, lades denna grufva åter i ödesmål."

Kartgrufvan. I Lidinghoffs karta öfver Norrjöggrufvan finnes följande beskrifning till: "Kartgrufvan, 1819 börjades arbetet i brådsen af en ödelagd grufva af dess namn, hvilket blot varade i 2½ månad, då det åter upphörde, hvarefter den leger öde till år 1827, då den åter upptogs och bearbetades till 1832. Grufvan var då afvänt till 3 sänkningar (100 meter) djup och hade arbetet fortsatts efter en emellan dess selband och grufvans bägge väggar gående malm åt S. under norra Enggrufvan. Sedan bytvard malm upphört såväl här som uti en i norra gaffelns ödelagd fältort, inständes arbetet."

Hallgrufvorna. En af dessa grufvor antalas i relationerna redan år 1711. Begge arbetades under förra århundradet upprepade gånger. Malmen beskrifves såsom torr och mager. Norra Hallgrufvan bröts under åren 1821-1826 och innehåller då den upptogs två särskilda dagöppningar, af hvilka den norra var 3,6 meter djup med en 5,3 meter lång båda, men malmens

måttighet endast 1,2 meter; södra sänkningens
var 1,1 meter djup, 10,7 meter lång, 4,2 m. bred med
2,4 m. mäktig malm. Då den år 1826 åter ned-
lades var dess djup 21 meter från lagven.

År 1887 upptogs ~~upptogs~~ arbetet ännu en
gång. Grufvans botten visade då 1 à 2
småa malmränder, mellanlagrade af hård,
grönt och brunt skarn till den mångt en
arbetet ej lödade sig, hvarför grufvan, se-
den en sänkning för undersökning ned-
drifvits till 40 meters afvägning, utan att
brytvärda tillgångar enträffats, redan följ-
jande år nedlades.

Under åren 1887-88 bröts 2899 ton (= 68190
centner) berg, hvaraf erhöles 736 ton (= 17320 centner)
svartmalm eller 25,4 procent.

Södra Håuggrufvan upptogs 1821 från
öfversta och var följande år neddrifven till 11 me-
ters djup. Den arbetades nästan oafbrutet
till 1827, då den åter nedlades vid ett djup
af omkr. 45 meter, ausenstund malmränderna,
som vanligen ej öfversteg 0,6 meters bredd,
ej var tillräcklig att lösa arbetet.

Efter 40-årig hvil upptogs den ånyo
år 1867. Under afsänkningen, som egde rum
i grufvans sydvästra del, emedan den öf-
riga delen af botten var ofyndig, afstog
malmtillgången mer och mer. År 1872
upptäcktes liksom medelst en tvåort af
södra en rikprocentig paracelmalm, på
vilken i början arbetades med godt resul-
tat. Då grufvan år 1875 af brist på
vattenkraft måste nedläggas, hade mal-

tillgången betydligt minskats.

Under åren 1868-1875 bröts 26553 ton (= 624680 centner)
berg, gifvande 11772 ton (= 276950 centner) malm eller
44,3 procent.

Pottengrufvan nämnes i relationer-
na första gången åren 1705 och 1706. Sedan
mera förekommer intet om denna grufva förr
än 1776, då den södra sänkningens arbetades på
2 småa malmränder vid 33 meters djup. Ar-
betet i denna sänkning upphörde 1778 vid 41
meters djup. I den norra sänkingen år 1833
blifvit befriad från vatten, befunns den vara
16 meter djup och skild från södra grufvan
genom en mellanbalk. Sedan denna mellan-
balk blifvit genombruten och begge sänk-
ningarna förenade, fortsattes afsänkningen
i god och samlad malm till 80 meters af-
vägning, hvarst (år 1866) södra delen af
botten blef ofyndig. Äfven i norra delen
af grufvan församlades malmen efter denna
tid alltmera under arbetets fortsättning
nedåt och var vid 110 meter afvägning helt
och hålvt utgången, hvarför grufvan år 1870
nedlades. Det på 66 meters afvägning från
norra grufvans utskjutande bandet nedtoggs
år 1869.

Under åren 1866-1870 bröts 12220 ton
(= 287480 centner) berg, som gaf 4907 ton (= 115450 cen-
ter) malm, eller 40,2 procent.

Stilpstad i September 1889
J. Öberg.